

KURSUSPROGRAM

Natur og menneske

15.-21. september 2024

Sort Sol, træfugle og naturvandring omkring marsk og Vadehav

Få stimuleret din naturlæde, når du bombarderes med indtryk, møder forskellige oplægsholdere og hver dag kommer ud i det omgivende landskab. Vi ser på naturen med forskellige øjne, fra naturvejlederens til kunstnerens. Ugens ture er tilrettelagt som vandreture (2-8 km) omkring Løgumkloster samt Nationalpark Vadehavet. Oplev også efterårets fantastiske fugletræk, østersplukning samt fænomenet Sort Sol. Kurset er en kombination af foredrag og ekskursioner til lokale "habitater"- og du får også mulighed for at udtrykke dig på forskellige måder i ord og billeder, når vi inspirerer dig til at bruge dine naturiagttagelser i vores kreative eksperimentarium. Glæd dig til en uge i naturens tegn.

KURSUSLEDER

Anja Kjølby, højskolelærer

Højskolens dagsrytme

08:00	Morgenmad
08:45	Morgensamling
12:00	Middag
14:30	Eftermiddagskaffe
17:30	Mulighed for aftensang i Klosterkirken
18:00	Aftensmad
21:00	Aftenkaffe

Program

Søndag 15.09.24	
16:00 - 18:00	Ankomst og indkvartering
19:30 - 21:00	Natur og menneske – Velkommen på højskolen Introduktion til kursus og ugens program <i>v/Anja Kjølby, højskolelærer</i>
Mandag 16.09.24	
08:45 - 09:45	I en lysning i skoven: Om Maja Lisa Engelhardts gobeliner på Løgumkloster Højskole

I december måned 2019 fejrede man Løgumkloster Højskoles genstart og overraskede alle indbudte med en fernisering af Maja Lisa Engelhardts imponerende udsmykning af højskolens foredragssal. De fire gobeliner – der er en årstidscyklus – havde været næsten 10 år undervejs, før de endelig kom op i det rum, de var tiltænkt. Hør om kunstneren bag og tanker omkring billedværkerne.

v/Anja Kjølby, højskolelærer

10:00 – 11:45

Kunst og natur

Få et unikt indblik i den kunstneriske proces og mød en kunstner, som arbejder i krydsfeltet mellem kunst og videnskab. Camilla Berner er optaget af vores forhold til naturen, og hendes værker tager ofte udgangspunkt i et bestemt sted og involverer materialer fundet på stedet, såsom planter, jord og træ. Hun arbejder med flere medier, hvor skulptur, fotografi, tekst og tegning er gennemgående og i flere tilfælde suppleret af performative handlinger.

v/Camilla Berner, billedkunstner

14:00 – 16:00

Ekskursion: Natur- og kulturvandring omkring Løgumkloster (ca. 8 km)

Vi tager på en markvejsvandring omkring Løgumkloster og kommer til at gå på kanten af både mose, skov og hede, ligesom vi passerer Krigsfangegravene og den tidl. Galgebakke. Undervejs får vi små kunsthistoriske input, der måske åbner vores øjne for naturen på nye måder, og giver stof til samtaler undervejs.

v/Anja Kjølby, højskolelærer

19:30 - 21:00

Åbent collage-værksted: Brev til naturen

Denne aften er der mulighed – for de, der har lyst – for at deltage i et åbent collage-værksted, hvor vi vil arbejde med at "skrive" med saks. Ord-collage byder på fantastiske muligheder for at sammensætte nye, underfundige ordbilleder ud af allerede eksisterende tekst – og her kan alle være med uanset om man føler sig som "poet" eller ej. Vi vil "sakse" tekster i stumper og stykker for at skrive et brev til naturen. Der vil være oplæg omkring billed- og tekstarbejde. Medbring gerne en god, spids saks og frem for alt gå-på-mod!

v/Anja Kjølby, højskolelærer

Tirsdag 17.09.24

09:30 – 11:45

Verdensarv Vadehavet

Det dansk-tysk-hollandske Vadehav er med dets kuperede klitøer og flade marskland fuglenes natur og fristed og frisernes landskab og handelsplads. Og i snart 40 år har de tre landes regeringer i fællesskab søgt at beskytte den enestående natur og kulturlandskabet. Anerkendelsen blev kronet for 10 år siden i 2014, da hele Vadehavsområdet blev udpeget til verdensarv af UNESCO. Men vil vores overflodssamfund og evige trang til nye oplevelser underminere den mangeårige beskyttelse? Svarer vores forestillinger om et internationalt instrument til beskyttelse af vores natur- og kulturarv til virkeligheden? Eller er det ikke snarere blevet en udpegning, der skal trække flere turister til? Dette og meget andet sættes til diskussion igennem formiddagens foredrag.

v/John Frederiksen, tidl. dansk koordinator i det internationale Vadehavssamarbejde, foredragsholder og redaktør på "Vadehavet – Grænseløs natur og kulturarv"

13:00 – 17:00

Ekskursion: Fugleparadiset – Vilde vinger over Vadehavet (max 4 km)

Turen går til Nationalpark Vadehavet, som her om foråret byder på rigtig store og intense fugle-oplevelser. Vi vil køre gennem kogslandskabet ud mod Vadehavskysten for at opleve de mange vilde vinger, når tusindvis af vadefugle trækker frem og tilbage mellem Saltvandssøen i Højer og vadefladerne ved Det Fremskudte dige. HUSK pas!

Turen ledes af Anja Kjølby, højskolelærer og naturvejleder fra Sort Safari

19:30 – 21:00

Skyernes vilde verden

Himlens enorme mangfoldighed af skyer og lysfænomener er overvældende og fyldt med både overraskelser og hemmeligheder, som betager mange mennesker, også selvom mange kun kigger kort op på himlen i få sekunder ad gangen, og går glip af fascinerende syn. Himlen påvirker vores sind og psyke gennem former og farver og stemninger. og har været en kilde til stor inspiration for malere og forfattere gennem tiden. Den gigantiske verden over vores hoveder er helt enkelt en vild og magisk verden. Du behøver ikke at være meteorolog eller ekspert i skyer for at lære skyernes sprog at kende. Det er faktisk muligt på få timer at lære deres basale sprog at kende, så du kan genkende dem på himlen og få noget helt nyt ud af at kigge op hver eneste dag. Jeg vil dele særligt udvalgte billedeksempler på betagende skyer, og du vil i løbet af foredraget lære skyernes ABC på en helt enkel måde, samtidig med at du vil se både sjældne og overrumplende eksempler på skyer og lysfænomener. Vel mødt til nogle timer med hovedet i skyerne!

v/Søren Hauge, forfatter, terapeut, magister i idéhistorie og filosofi

Onsdag 18.09.24

09:30 – 11:45

Ekskursion: I Draved Skov med alle sanser (max 7 km)

Vi kører til den nærliggende Draved Skov – der siden 2000 har være udlagt som naturskov og derfor har en helt særlig atmosfære. Skoven er derfor også udpeget til at blive Naturnationalpark. De mange væltede og udgåede træer giver et urskovsagtigt udtryk med en mangfoldighed af dyr, planter og svampe. Vi har ladet os inspireret af det japanske begreb ”skovbadning”, og vil denne formiddag forsøge at åbne vores sanser op for skoven og ”bade” os i de indtryk, der er i skoven.

Du får mulighed for at vælge mellem to forskellige tilbud:

I Sansning og bevægelse i naturens rytmer *v/Thomas Lasse Edlev, naturterapeut og forfatter*
Måden, vi bevæger os på, kan såvel udtrætte kroppen som øge dens vitalitet. Det afhænger af, om vi bruger vores bevægelsesmønster og sanseapparat til at understøtte kroppens rytmiske natur, eller om vi spænder og blokerer det naturlige flow. På vandringen i Draved Skov vil du gennem simple øvelser blive introduceret til, hvordan du kan støtte din krop og bringe sindet i ro. Under vandringen vil vi gøre nogle korte stop, hvor vi på egen krop får lov at mærke, hvordan du kan støtte din indre natur ved vejrtrækning, sanseligt nærvær og mindful opmærksomhed. Desuden vil vi opleve, hvordan vi kan forbinde os med de rytmer, som vind og vejr og naturens elementer repræsenterer.

II Meditativ iagttagelsestegning *v/Anja Kjølby, højskolelærer*

Vi tager tegneredskaber, papir og siddeunderlag med til Draved og vil efter en kort introduktion til skoven og det at i lave iagttagelsestegning bevæge os ind mellem træerne

og fordybe os i at se og i at registrere det vi ser. Det handler ikke om resultat men om fordybelse og iagttagelse, så alle kan være med uanset "tegnetalenter".

Medbring gerne praktisk fodtøj, evt. gummistøvler, da skoven kan være meget våd samt myggebalsam af samme årsag.

14:00 - 16:00

Natur og nærvær

Naturen er der! Lige uden for døren. Og vi opsøger den som aldrig før. Genopdagelsen betyder, at vi har fået øjnene op for, hvordan naturen kan gavne os i forhold til kreativitet, bevægelse, nærvær og mental sundhed. Vi vil denne eftermiddag se mere på, hvordan vi kan bruge naturoplevelser bevidst i forhold til vores mentale velbefindende samt kreativt.

I Natur, eksistens og kreativitet v/Thomas Lasse Edlev, naturterapeut og forfatter

Som indledning vil du blive præsenteret for en lille dramatisering af menneskets samliv med naturen fra jægerstenalder og frem til i dag. Filosofen Rousseau mente, at mennesket har det bedste i naturtilstand, men at vi ikke kan 'vende tilbage' til naturen. Det vi kan er at vi 'undersøger livet' tæt på naturen. Gennem en kreativ proces vil du få mulighed for at indkredse, hvad 'det gode liv med naturen' betyder for dig. Du vil gå hjem med dagens indtryk symbolsk komprimeret i en lille æske.

II Forgørelser: Kunst, kreativitet og nærvær v/Anja Kjølby, højskolelærer

Man behøver ikke at være kunstner, for at skildre naturen. Det handler nemlig mere om nærvær end om det endelige resultat. Vi tilbringer eftermiddagen i naturens værksted, hvor vi med udgangspunkt i formiddagens tur til Draved Skov vil arbejde med "Forgørelser". Der vil være guidede tegneøvelser, hvor alle kan være med.

Torsdag 19.09.24

09:30 - 11:45

I nærheden af naturen: Om natur-rum i nordisk kunst og litteratur

Vejr og vind. Lyse nætter og vintermørke. Melankoli og eftertænksomhed. De store eksistentielle spørgsmål: Hvem er jeg? Og hvem er jeg i forhold til mine omgivelser? Disse træk præger nordisk naturskildring samt poesien og litteraturen. Vi træder ind i den nordiske natur set med kunstnerens og forfatterens øjne, og dykker ned i mulden, lægger os i græsset, klatrer op på fjeldet, går en tur langs kysten, sejler ud på havet, kigger på himlen, mærker regnen og blæsten – og ser solen bryde frem.

v/Anja Kjølby, højskolelærer

14:00 - 16:00

Kulturvandring i Løgumkloster

Vi starter eftermiddagens lille byvandring med et besøg på den lokale Kunsthøjskole Holmen. Den gamle slesvigske gård er et spændende udstillingssted for moderne kunst og vi skal se den aktuelle udstilling.

Efterfølgende vil turen gå til cistercienserne smukke kirke. Her vil der være en rundvisning og fortælling om munkenes verden. Cistercienser-ordene kom til Løgumkloster i 1173 og satte et uforgængeligt præg på byen og egnen.

v/Anja Kjølby, højskolelærer

16:45 - 17:30

Tidlig aftensmad

17:30 – ca. 20:30

Ekskursion: Sort Sol over marsken (max 1 km)

Vi tager drager mod marskområdet for at opleve Danmarks mest kendte naturfænomen: Sort Sol. Før solnedgang (lokalt kl. 19.30) samles stærene over tagrørszonerne inden de slår sig ned for natten. Her om foråret er der store chancer for flotte opvisninger på aftenhimlen, når sultne rovfugle går til angreb, og stærene giver sig til at "danse". Husk pas, da stærene ofte går til ro syd for græsen.

Turen ledes af Anja Kjølby, højskolelærer i samarbejde med Sort Safari

Fredag 20.09.24

08:30 – ca. 16:00

Ekskursion: Nationalpark Vadehavet, Rømø (max 6 km)

Vi sætter kursen mod Vadehavsoen Rømø, der ligger i Nationalpark Vadehavet og har en fortid som hjemsted for kommandører på hvalfangerskibe. I dag er øen præget af turisme, men har en vidunderlig natur, er et yndet sted at se trækfugle og her findes store koncentrationer af østersbanker, som blotlægges ved lavvande, der denne formiddag er ca kl. 10.37. Vi skal kun få hundrede meter ud på vaden for at finde østers i massevis. Vi plukker, så der er smagsprøver nok til alle, der har lyst.

Herefter indtages den medbragte madpakke og turen fortsætter på nordspidsen af øen, hvor man i efteråret 2023 blev færdig med forstærkning af Juvre-diget og i samme ombæring fik skabt Juvre Engso, der med sine 10 hektar er Rømøs største ferskvandssø. Her vil vi se på udviklingen af sø- og vådområdet et år efter færdiggørelsen.

Husk praktisk vand- og vindtæt overtøj, og til østersturen tætsiddende gummistøvler og evt. neopren-havehandsker. Medbring gerne travesko samt ekstra sokker og evt. skiftetøj.

Turen ledes af Anja Kjølby, højskolelærer og naturvejleder fra Sort Safari

18:00

Afslutningsmiddag og herefter festaften

19:30 – 20:30

Sangaften: Naturglæde

Højskolesangbogen rummer en kæmpe skat af naturlyrik, kendt og elsket gennem generationer. Vi dykker ned i de sange vi kender og ser også på de nye sange, der er kommet med og som prøver, at formidle et nyt natursyn.

v/Anja Kjølby, højskolelærer og Marianne Garder, bestyrelsesmedlem og denne aftenes pianist

Lørdag 21.09.24

Afrejse efter morgenmad og morgensamling

*Ret til ændringer i programmet forbeholdes.